

KNVB VEILIGHEIDS MONITOR

SEIZOEN 2022 / 2023

INHOUDS OPGAVE

INLEIDING	3
SAMENVATTING	5
1 HET SEIZOEN IN CIJFERS	7
2 STADIONVERBODEN	8
2.1 Algemeen	8
2.2 Cijfers en ontwikkelingen	9
3 TUCHTRECHTSPRAAK	13
3.1 Tuchtrectelijke sancties	14
4 VEILIGHEIDSGEVOEL SUPPORTERS	16
5 GASTVRIJ EN VEILIG VOETBAL	18
5.1 Landelijke aanpak waarbij verantwoordelijkheid wordt genomen	18
5.2 Verscherpte maatregelen	19
5.3 Richtinggevend gemeentelijk handelingskader	20
5.4 Identity Based Access	20
5.5 Versterken veiligheidsorganisaties	21
5.6 Kick-off! en Supporterscollectief Nederland	21
5.7 Optreden tegen discriminatie & homofobe spreekkoren	22

INLEIDING

Voetbal is prachtig. Voetbal verbindt kleuren, klassen en karakters. We juichen samen, balen samen en koesteren herinneringen aan de mooiste wedstrijden en overwinningen. De spanning, de passie en dat er centimeters en seconden verschil zitten tussen winst en verlies maakt het voetbal zo mooi. Helaas zijn er ook mensen die de spanning van het voetbal misbruiken voor het botvieren van frustratie. Of die andere, verkeerde spanning, opzoeken in hooliganisme of geweld. Geweld hoort niet thuis in voetbal. Niet binnen en niet langs de lijn. Wat echte voetballiefhebbers delen is de afkeer tegen dit asociale gedrag van nepsupporters. In voetbal overheerst het saamhorigheidsgevoel. Wat je terugziet in de kleedkamer, clubhuis en in de clubliefde. Voetbal is ook een plek waar we dichterbij elkaar komen. Er zijn maar weinig plekken in de samenleving waar zoveel verschillende soorten mensen bij elkaar komen als op de voetbalclub. Voetbal brengt mensen samen.

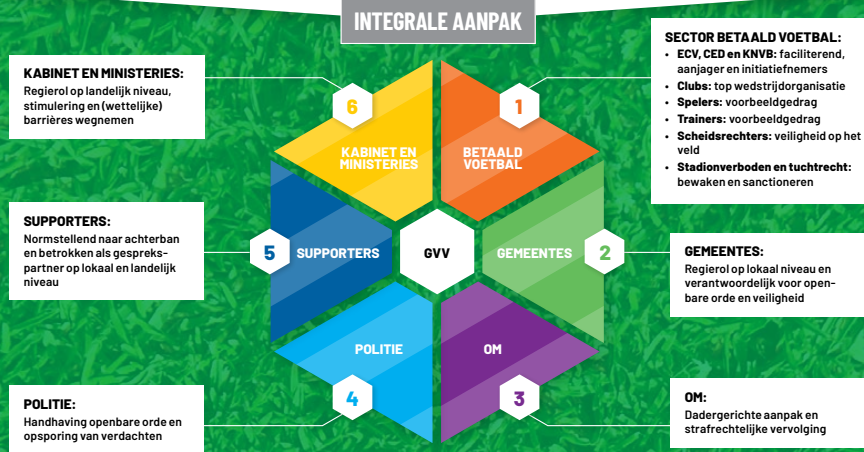
9,7 miljoen mensen genieten van wedstrijden in de Eredivisie, de Keuken Kampioen Divisie, de TOTO KNVB Beker en de Azerion Vrouwen Eredivisie. Op de televisie en in de stadions. Zo werd in de Eredivisie in het seizoen 2022/'23 door 5,7 miljoen mensen een wedstrijd bezocht en door 2,1 miljoen mensen een wedstrijd in de Keuken Kampioen Divisie. De supporters – onderzoeken van de KNVB laten al jaren zien dat de supporters die de Nederlandse voetbalstadions bezoeken zich bijna altijd veilig voelen. Voetbalsupporters mogen vertrouwen op de inzet van vele professionals en vrijwilligers, die samen de wedstrijdorganisatie iedere keer weer mogelijk maken. De KNVB, ECV, CED, clubs, spelers, trainers, scheidsrechters, supporters, OM, politie, gemeentes, kabinet en ministeries werken daarom intensief samen.

In de 'Roadmap Gastvrij en Veilig Voetbal' worden de onderdelen van de gezamenlijke aanpak in beeld gebracht en voor de komende seizoenen bijgehouden. Voetbal is een teamsport en dat geldt ook buiten de lijnen. Samen richten deze partijen zich op één doel: dat echte voetballiefhebbers op een gastvrije en veilige manier in de stadions kunnen genieten van deze prachtige sport en dat relschoppers in beeld zijn, gepakt en gestraft worden.

ROADMAP GASTVRIJ EN VEILIG VOETBAL

EINDDOEL

Ons voetbal is gastvrij en veilig voor iedereen. Stadions zijn plezierige plekken om naartoe te gaan voor uit- en thuis supporters. Gastvrijheid is de standaard. Wie zich niet gedraagt is in beeld, wordt gepakt, gestraft en is niet welkom.

SEIZOEN: 23/24

1STE HELFT 2DE HELFT

DOEL	1 ^{STE} HELFT	2 ^{DE} HELFT
GASTVRIJHEID IS DE STANDAARD	Versterken stewardsorganisatie: imago, werven en opleiden	
	Pilot gastvrijheid supporters	Evaluatie pilot gastvrijheid supporters
	Structurele samenwerking KNVB, ECV en CED en Supporterscollectief	
	Professionalisering governance supporterscollectief	
	Periodiek betrekken supporters wedstrijdvoorbereiding	
	Jaarlijks bestuurlijk congres	
	Regie integrale wedstrijdvoorbereiding en evaluatie	
	Stadionverbod voor 18 maanden gezichtsbekkenende kleding	
	Ruimte voor gastvrijheid en georganiseerde sfeerbevooroderende acties vanuit supporters	
	Uitwerken bonusregeling voor supporters binnen handelingskader gemeentes	
WANGEDRAG IS IN BEELD, WORDT AANGEPAKT EN GESTRAFT	Supporterscollectief wordt vast lid van de expertgroep 'Voetbal en Veiligheid'	
	Overleg tussen gemeentes met Europees spelende clubs	
	Ontwikkelen digitale meldplicht	
	Effectief inzetten Instrumenten van Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (Wet MBVED)	
	Handhaven openbare orde en opsporing verdachten	
	Ondersteuningsteam persoonsgerichte aanpak (PGA)	
	Taskforce bij ondersteuning voetbalincidenten	
	3 keer stadionverbod, dan mag je nooit meer een stadion in	
	Kosten verhalen op de daders	
	Extra aandacht voor PGA personen in briefings stewards en politie	
STADION IS EEN PLEZIERIGE PLEK	Vaker om strafrechtelijk stadionverbod vragen	
	Communicatie over consequenties misgedragingen, veroordelingen en strafopleggingen	
	Uitvoeren aanbevelingen onderzoek Beke "Nieuwe aanwas"	
	Expertise CCV inzetten op jeugdcriminaliteit en groepsaanpak	
	KVV inzetten bij wedstrijdvoorbereiding en stadionverboden	
	Monitoringsinstrument opgelegde bestuurlijke maatregelen	
	Indien bij PGA-weging noodzakelijk, fysieke meldplicht opgelegd, ondanks impact politiecapaciteit	
	Invoering aanpak homofobe spreekwoorden	
	Safe standing in stadions	
	OVVI: tegen racisme en discriminatie	
STADION IS EEN PLEZIERIGE PLEK	Kwaliteitscamera's	
	Invoering vergunningsplicht voor alle BVO's	
	Opleiding en kennisuitwisseling voetbalprofessionals	
	Campagne met Meld Misdaad Anoniem	
	Weerbaarheidstraining van BVO bestuurders	
Fieldlab ondermijning en weerbare BVO's		

HET VOETBAL IS GASTVRIJ EN VEILIG VOOR IEDEREEN.

De KNVB veiligheidsmonitor 2022/'23 blikt nog één keer (cijfermatig) terug op het op de ontwikkelingen, gebeurtenissen en activiteiten die het afgelopen seizoen hebben plaatsgevonden. De veiligheidsmonitor geeft inzicht in het aantal opgelegde landelijke stadionverboden en cijfers met betrekking tot wanordelijkheden die hebben geleid tot acties vanuit de onafhankelijke tuchtorganen van de KNVB. Deze cijfers worden daarbij vergeleken met de voorgaande vier (4) seizoenen.

De veiligheidsmonitor geeft, naast cijfermatig inzicht, ook duiding ten aanzien van het huidige veiligheidslandschap binnen het betaalde voetbal. Er wordt toelichting gegeven op het ingezette beleid ten aanzien van Gastvrij en Veilig voetbal en de activiteiten die daarbij horen.

SAMENVATTING

Het seizoen 2022/'23 beslaat voor de veiligheidsmonitor de wedstrijden van de Eredivisie, Keuken Kampioen Divisie, TOTO KNVB Bekerwedstrijden, Play-off wedstrijden voor Europees ticket en promotie/degradatie en tot slot de Johan Cruijff Schaal. Dit zijn in totaal 791 wedstrijden.

Gedurende het seizoen 2022/'23 zijn er in totaal 986 landelijke civielrechtelijke stadionverboden opgelegd. Dat betekent een daling van ruim twintig (20) procent.

De meest voorkomende incidenttypes zijn :

- Gooien van voorwerpen en/of vloeistoffen: 242
- Bezit en/of voorhanden hebben en/of afsteken van vuurwerk: 115
- Overtreding van de Algemene Plaatselijk Verordening (APV): 86

Het Taskforce ondersteuningsteam bij voetbalincidenten is het afgelopen seizoen 24 keer ingezet en heeft 255 dossiers opgeleverd. Dit heeft geresulteerd in 133 stadionverboden (lokaal en landelijk).

Uit cijfers van UEFA blijkt dat in Europa het aantal incidenten in Europese wedstrijden in 2022/'23 is toegenomen ten opzichte van seizoen daarvoor.

Sinds de coronatijd is het aantal incidenten in de stadions fors toegenomen, niet alleen in Nederland maar in heel Europa. Maar in 2022/'23 lagen zowel het aantal incidenten als het aantal grootschalige incidenten in Nederland, in tegenstelling tot het Europese gemiddelde, onder die van het seizoen ervoor. Uit de cijfers van de Veiligheidsmonitor en de politie blijkt dus dat de integrale aanpak van de KNVB, leagues, clubs, kabinet, gemeentes, politie, OM en supportersverenigingen het gewenste effect vertoont. We krijgen langzaam maar zeker grip op deze situatie.

De onafhankelijke aanklager betaald voetbal heeft gedurende dit seizoen in totaal 169 keer een (voor)onderzoek ingesteld naar wanordelijkheden die (zouden) hebben plaatsgevonden. Dit aantal ligt iets lager dan vorig seizoen (179), maar is nog steeds ongeveer een verdubbeling van het aantal zaken in vergelijking met de seizoenen voor het seizoen 2021/'22.

Het aantal tuchtrechtelijke (voor)onderzoeken is afgenomen, terwijl het percentage septs hiervan is gestegen naar 50%. Dit is een signaal dat volgens de aanklager de BVO's er vaker alles aan hebben gedaan om (ook) de daders op te sporen na een incident. Dankzij de inzet van experts en technologie is de pakkans de afgelopen jaren verhoogd, maar in lijn met de overige gedaalde cijfers is het aantal landelijke stadionverboden afgenomen.

Ook zien we uit de recent gedeelde jaarcijfers dat bij 12 Eredivisie BVO's sprake is van een stijging van 50% met betrekking tot veiligheidszaken en wedstrijdorganisatie, wanneer dit wordt vergeleken met seizoen 2018/'19.

Sinds 6 april 2023, het moment dat er verscherpte veiligheidsmaatregelen zijn geïntroduceerd ten aanzien van het gooien van voorwerpen op het veld, zijn meerdere wedstrijden tijdelijk stilgelegd. Gedurende de resterende 153 wedstrijden van het seizoen 2022/'23 heeft dit geresulteerd in:

- Aantal wedstrijden tijdelijk stilgelegd: 16 keer
- Aantal wedstrijden definitief gestaakt: 3 keer

* Bovenstaande heeft betrekking op 19 unieke wedstrijden (8x Eredivisie en 14x Keukenkampioen Divisie – inclusief de play-offs).

De meeste landelijke stadionverboden zijn opgelegd voor het gooien van voorwerpen naar het veld (9 tot 36 maanden). Na enkele ernstige incidenten, zijn de maatregelen hiervoor op 6 april 2023 aangescherpt, met als doel een veilige werkplek te creëren voor degenen die op het veld hun werk doen: spelers, arbiters, cameramensen en fotografen. Daders komen er dus niet mee weg. In de resterende 153 wedstrijden van het seizoen, zijn in totaal 3 wedstrijden op grond van de aangescherpte regels definitief gestaakt. Er is sindsdien fors minder gegooid, met als gevolg dat er geen personen op het veld meer gewond zijn geraakt.

De KNVB blijft zich met alle betrokken partijen volledig inzetten om het voetbal Gastvrij en Veilig te maken voor iedereen. Daarvoor worden nieuwe initiatieven ontplooid en ondersteund, terwijl de KNVB tegelijkertijd benadrukt dat we in Nederland al veel instrumenten in handen hebben om wangedrag tegen te gaan en te bestraffen. Helaas worden deze in de praktijk niet altijd optimaal ingezet door alle betrokken partijen. De KNVB zet zich in, en roept alle betrokken partijen daarom op, om voldoende mensen en middelen beschikbaar te blijven maken om ons voetbal toegankelijk te houden voor iedereen.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn zeker geen reden om achterover te leunen, het aantal incidenten ligt nog steeds ruim boven dat van voor de coronatijd. Samenwerking tussen alle betrokken partijen en strikte handhaving blijft bepalend voor Gastvrij en Veilig voetbal.

Het seizoen 2021/'22 was een seizoen waarin door Corona een groot aantal wedstrijden met beperkt publiek werd gespeeld.

- Van 10 juli 2021 tot 25 augustus 2021: 67% capaciteit
- Van 25 september 2021 tot 18 november 2021: 100% capaciteit
- Van 18 november 2021 tot 26 januari 2022: geen publiek
- Van 26 januari 2022 tot 18 februari 2022: 33,3% capaciteit
- Vanaf 18 februari 2022: 100% capaciteit

Dit betekent dat de aantallen in deze veiligheidsmonitor over het seizoen 2022/'23 ook in dat licht gezien moeten worden.

HET SEIZOEN IN CIJFERS

In deze veiligheidsmonitor wordt een groot aantal onderwerpen, welke aan veiligheid en/of wedstrijdorganisatie te relateren zijn, cijfermatig in kaart gebracht. Gedurende een seizoen verzamelt de KNVB allerlei informatie over bijvoorbeeld de kwaliteit van een veiligheidsorganisatie en de ontwikkeling van het aantal incidenten en wanordelijkheden door de jaren heen.

Alle cijfers hebben betrekking op de wedstrijden die plaatsvonden in de competities die worden genoemd in onderstaande tabel:

Seizoen 2022/'23	Aantal
Eredivisie	306
Keuken Kampioen Divisie	382
Beker 1e elftallen	85
Play-offs Europa league	6
Play-offs promotie/degradatie	12
JC Schaal	1
Totaal	791

Opmerking: In de Azerion Vrouwen Eredivisie zijn er geen tuchtrechtelijke straffen of landelijke stadionverboden opgelegd. Bij interlands van het Nederlands Elftal vrouwen zijn er geen stadionverboden opgelegd, terwijl er bij wedstrijden van het Nederlands Elftal mannen in totaal zesentwintig (26) stadionverboden zijn opgelegd, waarvan twintig (20) voor het aanbieden/verkoop van toegangskaarten. Deze landelijke stadionverboden zijn opgenomen in het totaal, maar de wedstrijden worden niet individueel genoemd in bovenstaand overzicht, aangezien dit in voorgaande jaren niet als zodanig is geregistreerd. Hetzelfde is van toepassing op Europese wedstrijden van Nederlandse BVO's.

STADION VERBODEN

2.1. ALGEMEEN

In Nederland kennen we twee soorten landelijke stadionverboden:

- Strafrechtelijke stadionverboden, die worden opgelegd door de rechter;
- Civielrechtelijke stadionverboden die door de KNVB worden opgelegd.

De Nederlandse mogelijkheid tot het opleggen van civielrechtelijke stadionverboden is uniek in Europa en de wereld. In verreweg de meeste landen is een stringent overheidssysteem van uitsluiting via het straf- en/of bestuursrecht van kracht. In Nederland zijn de civielrechtelijke stadionverboden de meest voorkomende stadionverboden.

De KNVB kan een landelijk civielrechtelijk stadionverbod opleggen op basis van een melding van het Openbaar Ministerie (hierna: OM) of van een BVO. Dit kan op grond van de KNVB Standaardvoorwaarden of op basis van de volmacht die de BVO's aan de KNVB hebben gegeven. In reikwijdte en boete zijn er verschillen tussen beide gronden. Voor beide gronden wordt de Richtlijn termijn stadionverbod gebruikt.

Standaardvoorwaarden

Een stadionverbod op grond van de Standaardvoorwaarden kan in beginsel alleen worden opgelegd als het een overtreding betreft bij of in de directe omgeving van een voetbalevenement (bijvoorbeeld het stadion waar een wedstrijd wordt gespeeld) en door iemand die bijvoorbeeld in het bezit is van een toegangs- of seizoenskaart. Bij overtreding van de Standaardvoorwaarden kan de KNVB een stadionverbod opleggen. Meldingen voor een stadionverbod op basis van de Standaardvoorwaarden kunnen zowel door de BVO en KNVB als door het OM worden gedaan.

Reikwijdte en sanctie

Een stadionverbod op basis van de Standaardvoorwaarden is van kracht in of rond een stadion, vóór, tijdens of na afloop van een voetbalwedstrijd of voetbalevenement, met bijbehorende gebouwen en terreinen (ook toegangen en toegangswegen) waar de voetbalwedstrijd of het voetbalevenement wordt gehouden, waaraan een BVO of een vertegenwoordigend elftal van de KNVB deelneemt.

De termijn van een stadionverbod wordt bepaald o.b.v. de Richtlijn termijn stadionverbod van de KNVB. Daarnaast wordt bij gedragingen vanaf 12 maanden een geldboete opgelegd.

Volmacht

De tweede grond waarop de KNVB een stadionverbod kan opleggen is op basis van de volmacht die de BVO's op grond van hun huisrecht aan de KNVB hebben gegeven. Kort gezegd houdt een stadionverbod op basis van de volmacht in dat iemand die zich (ver) buiten het stadion schuldig maakt aan voetbalgerelateerd wangedrag, niet welkom is in de stadions van alle BVO's. Het in het bezit hebben van een toegangs- of een seizoenskaart is hiervoor niet noodzakelijk. Meldingen voor een stadionverbod op basis van de volmacht worden veelal door het OM aan de KNVB gedaan. De KNVB heeft vervolgens de plicht om te toetsen of deze melding volgens juridische maatstaven voetbalgerelateerd is.

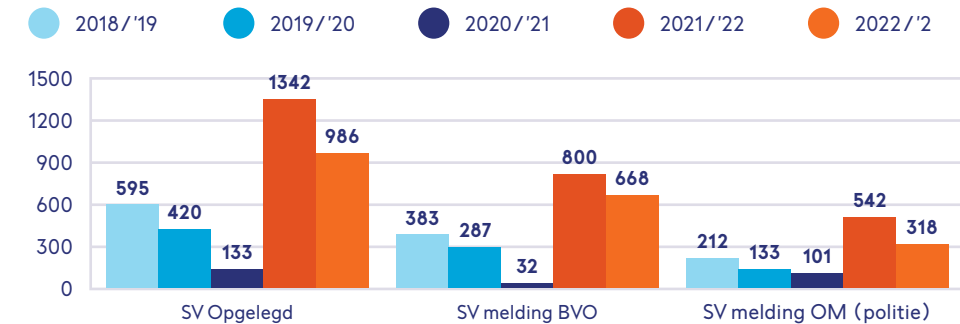
Reikwijdte en sanctie

De reikwijdte van het stadionverbod op basis van de volmacht is beperkt. Het stadionverbod is enkel van kracht in een Nederlands stadion (private terrein) vóór, tijdens of na afloop van een voetbalwedstrijd of voetbalevenement waaraan een BVO of vertegenwoordigend elftal van de KNVB deelneemt.

Ook wanneer er sprake is van een stadionverbod op basis van de volmacht wordt de Richtlijn termijn stadionverbod gevolgd. In tegenstelling tot de standaardvoorwaarden kan er bij de volmacht in geen enkel geval een geldboete opgelegd worden door de KNVB, ook niet bij een overtreding van het stadionverbod.

2.2. CIJFERS EN ONTWIKKELINGEN

Gedurende het seizoen 2022/'23 zijn er in totaal 986 landelijke civielrechtelijke stadionverboden opgelegd. In onderstaande tabel is de ontwikkeling terug te zien van de afgelopen vijf (5) seizoenen:

Gedurende het seizoen 2022/'23 zijn nog 83 stadionverboden opgelegd voor gedragingen die in het seizoen 2021/'22 hebben plaats gevonden. Deze personen zijn na 1 september 2022 aangemeld voor een landelijk stadionverbod. Het betreft 16 meldingen vanuit BVO's en 67 meldingen van het OM.

Dit betekent dat het totaal aantal opgelegde landelijke civielrechtelijke stadionverboden in het seizoen 2021/'22 is gestegen naar 1.342. Dit hebben we aangepast in de vergelijkingstabellen.

In deze cijfers zien we een daling van het totaal aantal stadionverboden ten opzichte van vorig seizoen. Een deel van de verklaring voor deze daling is te vinden in de afhandeling van een aantal grootschalige incidenten rondom de wedstrijden N.E.C. – Vitesse (79 stadionverboden) en ADO Den Haag – Excelsior (103 stadionverboden) in het seizoen 2021/'22.

Het aantal landelijke stadionverboden lag het afgelopen decennium gemiddeld rond de 640 per jaar. Met 986 stadionverboden in het afgelopen seizoen is dit nog steeds aanzienlijk hoger dan de trendlijn van de afgelopen seizoenen.

Het Taskforce ondersteuningsteam bij voetbalincidenten, die gedurende het seizoen 2021/'22 is opgericht, is het afgelopen seizoen 24 keer ingezet en heeft 255 dossiers opgeleverd. Dit heeft geresulteerd in 133 stadionverboden (lokaal en landelijk).

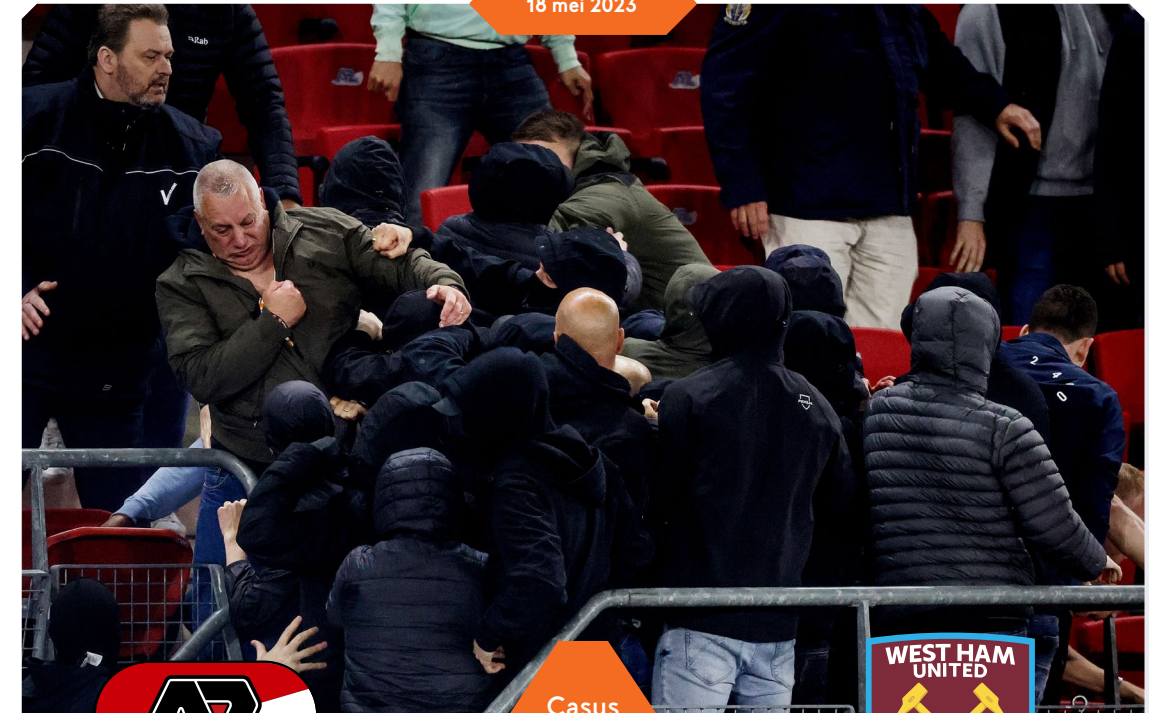
Daarnaast is er ook juridische ondersteuning beschikbaar om de schade en/of boetes (proberen) te verhalen op de dader(s) die verantwoordelijk waren voor de desbetreffende wanordelijkheden. Afgelopen seizoen is er met veel BVO's contact geweest over het aansprakelijk stellen van supporters naar aanleiding van wanordelijkheden. Dit heeft ertoe geleid dat uiteindelijk zeven (7) BVO's van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt. In deze zaken is er veel gecorrespondeerd, o.a. met de personen zelf en/of met hun advocaten. Op dit moment zijn vier (4) zaken succesvol afgerond, waarbij in totaal vijfenveertig (45) supporters succesvol aansprakelijk zijn gesteld. Momenteel zijn wij met twee (2) BVO's nog bezig om tot eenzelfde resultaat te komen.

Commissie Stadionverboden

Wanneer de KNVB een landelijk stadionverbod en/of een geldboete heeft opgelegd, kan diegene beroep aantekenen bij de commissie stadionverboden. Het beroep heeft geen schorsende werking en laat de mogelijkheden om het geschil aan de burgerlijke rechter voor te leggen onverlet.

Het aantal personen dat in beroep is gegaan tegen een opgelegd stadionverbod was het afgelopen seizoen 266 en is daarmee evenredig gedaald ten opzichte van het totaal aantal stadionverboden. Het percentage personen die een stadionverbod opgelegd krijgt en in beroep gaat tegen de opgelegde sanctie bij de commissie stadionverboden, ligt daarmee tussen de 25-30%.

Het aantal zaken dat afgelopen seizoen door de commissie stadionverboden gehandhaafd is conform de Richtlijn termijn stadionverbod lag in het afgelopen seizoen op ongeveer 80%.

Casus

AZ – WEST HAM UNITED

Op donderdag 18 mei 2023 hebben zich na afloop van de wedstrijd AZ – West Ham United een groot aantal incidenten in het stadion voorgedaan. Direct na de wedstrijd braken 'supporters' van AZ door een hek heen en bestormden de hoofdtribune waar aanhangers van West Ham United zaten. De groep viel supporters, stewards en beveiligers aan. Verschillende personen raakten gewond. Pas nadat de Mobiele Eenheid in actie kwam konden deze personen worden teruggedreven.

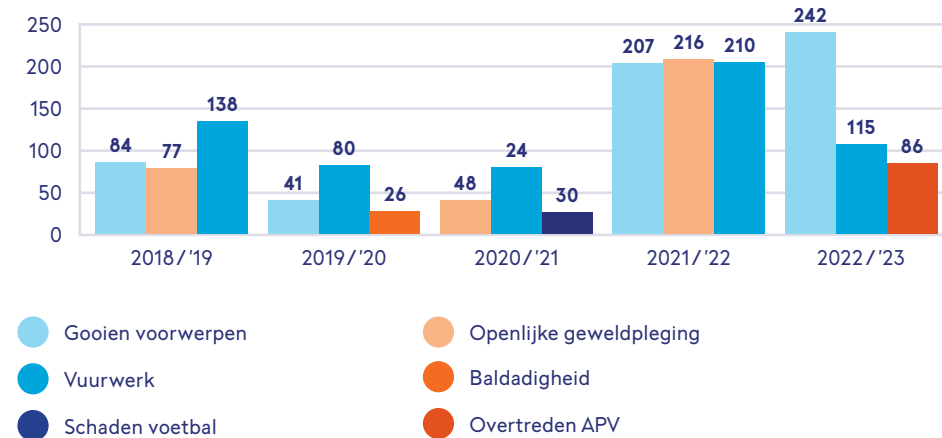
Na de wedstrijd heeft AZ 46 lokale stadionverboden opgelegd en werden er 14 personen aangehouden. Ook besteedde het programma 'Opsporing verzocht' aandacht aan de ongeregelde heden, waarbij er foto's van 10 verdachten werden vertoond. Hierop kwamen 57 tips binnen en konden alle verdachten worden aangehouden. Op 6 juni 2023 werden de eerste 7 verdachten door de politierechter veroordeeld voor deels voorwaardelijke cel- en taakstraffen. Tot nu toe heeft de KNVB 21 landelijke stadionverboden opgelegd met een termijn van 48 maanden en een geldboete.

Opmerking: Europese wedstrijden worden niet meegenomen in het totaaloverzicht van aantal wedstrijden. Tegelijkertijd worden er wel landelijke stadionverboden opgelegd voor wangedrag tijdens Europese wedstrijden.

Naast handhaven/bevestigen kan de commissie stadionverboden een stadionverbod herzien (aanpassing termijn en/of boete), opheffen (bij gebrek aan bewijs/sepot/vrijspraak) of opschorten (in afwachting van aan te leveren stukken of strafrechtelijke vervolging).

Specificatie stadionverboden (samengevat)

Alle landelijke stadionverboden worden opgelegd conform de Richtlijn termijn stadionverbod. In deze richtlijn staat een veelvoud aan gedragingen opgenomen. Voor de volgende incidenten/gedragingen zijn afgelopen seizoen de meeste stadionverboden opgelegd:

Het gooien met voorwerpen is een gedraging waar we afgelopen seizoen veel hinder van hebben ondervonden. Dit zien we ook terug in de cijfers. Voor het tweede seizoen op rij stijgt het aantal stadionverboden voor het gooien van voorwerpen. Om dit gedrag tegen te gaan wordt met ingang van het seizoen 2023/'24 deze gedraging bestraft met een landelijk stadionverbod van ten minste 12 maanden en een geldboete. Positief om te vermelden is dat ruim 95% van de individuen die zich schuldig maken aan deze gedraging wordt gepakt en bestraft.

Een bijzondere vermelding voor het afgelopen seizoen betreft het aantal stadionverboden dat is opgelegd voor het overtreden van een Algemene Plaatselijke Verordening (APV): 86 in totaal. Hieruit blijkt dat de politie en gemeente vaker optreden bij voetbalgerelateerd wangedrag buiten het stadion.

Een opvallende daling in het opleggen van het aantal stadionverboden zien we bij openlijke geweldpleging en het bezit en/of voorhanden hebben en/of afsteken van vuurwerk. Een verklaring voor het afnemen van openlijke geweldpleging in de stadions kan zijn dat het aantal camera's en de kwaliteit hiervan in de loop der jaren steeds verder verbeterd, waarmee de pakkans wordt vergroot.

Dezelfde daling geldt ook voor vuurwerk, terwijl hier ook zeker sprake is van een trend dat personen die zich hier schuldig aan maken zichzelf steeds vaker verbergen middels doeken en/of gezichtsbedekkende materialen. Voor deze gedragingen (vuurwerk, verwijtbare handeling en bedekken van het gezicht) kunnen personen een landelijk stadionverbod van 18 maanden en een geldboete opgelegd krijgen. Wanneer iemand in het bezit is van gezichtsbedekkende materialen kan hiervoor een stadionverbod van 9 maanden worden opgelegd.

De pakkans voor personen die zich schuldig maken aan bovengenoemde gedragingen wordt vergroot doordat de BVO's, ook met behulp van de Taskforce, steeds meer tijd steken in het 'terug rechercheren'. Hierbij wordt iemand gevolgd tot het moment dat iemand het stadion, zonder gezichtsbedekkende materialen, betreedt.

INCIDENTEN UEFA CLUBCOMPETITIES

De UEFA organiseert aan het begin van het Europese voetbalseizoen een 'Safety & Security Congress' voor de nationale bonden en de BVO's die dat seizoen in Europees verband uitkomen. Van 13–15 september 2023 vond dit congres plaats in Rome.

Tijdens dit congres deelde UEFA informatie ten aanzien van incidenten bij de Europese clubcompetities (Champions League, Europa League en Conference League). Gedurende het seizoen 2022/'23 zijn er in deze competities 804 wedstrijden gespeeld, waarbij er in 52% van deze wedstrijden 742 incidenten zijn geregistreerd. In het seizoen 2021/'22 werd er nog bij 34% van de wedstrijden een totaal van 509 incidenten geregistreerd. Er is dus sprake van een toename van het aantal incidenten, zowel in absoluut aantal, als bij het aantal wedstrijden. De grootste stijging wordt veroorzaakt door het gebruik van pyrotechnische artikelen.

In het seizoen 2021/'22 speelden Nederlandse BVO's 69 Europese wedstrijden en in het seizoen 2022/'23 speelden de Nederlandse BVO's 52 Europese wedstrijden. Dit is een stuk hoger dan bijvoorbeeld in seizoen 2018/'19 toen het 34 wedstrijden betrof.

TUCHTRECHT- SPRAAK

De in onderstaande statistieken opgenomen incidenten zijn alleen de incidenten die door de onafhankelijke aanklager betaald voetbal (hierna: aanklager) onderzocht zijn. De aanklager stelt alleen een onderzoek in naar incidenten die van enige omvang waren. Het gooien van een enkel voorwerp of die ene afgestoken fakkel zal in de regel niet tot een onderzoek leiden en staan dus ook niet in dit hoofdstuk vermeld. Dit jaar zijn er 169 (voor) onderzoeken ingesteld door de aanklager.

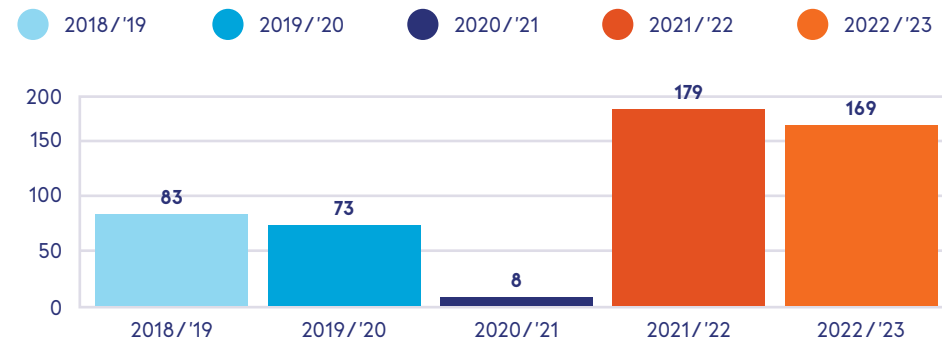
Tuchtrechtelijke aansprakelijkheid voor wanordelijkheden

BVO's zijn in beginsel tuchtrechtelijk verantwoordelijk voor wanordelijkheden die door hun aanhang worden gepleegd in en rondom stadions. Te denken valt daarbij aan vernielingen, kwetsende en racistische spreekkoren, het gooien van voorwerpen en het afsteken en gooien van vuurwerk. Alleen als een BVO kan aantonen dat zij voor, tijdens en na een wedstrijd alle noodzakelijke maatregelen heeft getroffen om wanordelijkheden te voorkomen, tegen te gaan of schuldigen te identificeren, vervalt de tuchtrechtelijke aansprakelijkheid die verbonden is aan de verantwoordelijkheid van de BVO.

Indien de aanklager na onderzoek van oordeel is dat een BVO verantwoordelijk is voor betreffende wanordelijkheden, kan zij de BVO een schikkingsvoorstel doen of de zaak direct voorleggen aan de onafhankelijke tuchtcommissie betaald voetbal. Indien een BVO een schikkingsvoorstel van de aanklager niet accepteert, wordt de zaak eveneens behandeld door de tuchtcommissie. De strafkaart van een BVO weegt mee bij het bepalen van de hoogte van eventuele sancties die door de onafhankelijke tuchtrechtelijke organen kunnen worden opgelegd.

Vooronderzoeken en zaken

De aanklager heeft, zoals in onderstaand schema te lezen, in seizoen 2022/'23 in totaal 169 keer een (voor)onderzoek ingesteld naar wanordelijkheden die (zouden) hebben plaatsgevonden. Dit aantal ligt iets lager dan vorig seizoen, maar is nog steeds ongeveer een verdubbeling van het aantal zaken in vergelijking met de seizoenen voor het seizoen 2021/'22.

Deze 169 zaken zijn naar aanleiding van 148 wedstrijden onderzocht. Eén wedstrijd kan tot twee zaken leiden: er kan een onderzoek ingesteld worden naar één of naar beide bij de wedstrijd betrokken BVO's.

Eén zaak kan uit meerdere wanordelijkheden/incidenten bestaan. Bijvoorbeeld: het gooien van vuurwerk richting het veld wordt als twee afzonderlijke incidenten geregistreerd: 1. Het afsteken van vuurwerk en 2. Het gooien van voorwerpen. In de meeste gevallen is dit aan de orde.

De 169 afzonderlijke zaken zijn door de tuchtrechtelijke organen van de KNVB in behandeling genomen. In bovenstaand overzicht is het aantal zaken inclusief de afwikkeling/afdoening ervan, te zien. Van de 169 in behandeling genomen zaken, heeft de aanklager 84 zaken geseponneerd (50%). Reden voor een sepot kan zijn dat de BVO in de ogen van de aanklager voor, tijdens en na afloop van de wedstrijd genoeg heeft gedaan om zich te disculperen van strafvervolgning. Het opleggen van een straf voor de degene die zich misdragen heeft is de meest zichtbare reden. In het voorgaande hoofdstuk stadionverboden blijkt dat er meer stadionverboden door BVO's zijn aangemeld voor misdrijvingen die hebben plaatsgevonden in het stadion, dit is een belangrijke verklaring van het hoge aantal sepot. Daarnaast kan gebrek aan bewijs of een te geringe ernst van het incident voor de aanklager reden zijn om een zaak te seponeren.

Totaal aantal wanordelijkheden	aantal	sepot	percentage
Seizoen 2017/'18	82	52	30%
Seizoen 2018/'19	83	41	49%
Seizoen 2019/'20	73	37	51%
Seizoen 2020/'21	8	3	38%
Seizoen 2021/'22	179	58	32%
Seizoen 2022/'23	169	84	50%

82 zaken resulteerden na vooronderzoek in een schikkingsvoorstel. Daarvan zijn er 72 door de BVO's geaccepteerd. 3 zaken zijn op dit moment nog in behandeling.

3.1. TUCHTRECHTELIJKE SANCTIES

In achtenvijftig (58) gevallen is er een geldboete opgelegd aan een BVO. Aan vijf (5) BVO's is over het seizoen 2022/'23 een straf opgelegd waarbij er geen bezoekers mee mochten naar een uitwedstrijd. Aan zestien (16) BVO's is een voorwaardelijke (uit)wedstrijd zonder publiek opgelegd en in een aantal gevallen een berisping of een waarschuwend schrijven uitgegaan.

Het is vanuit de reglementen al jaren mogelijk dat bij een bewezenverklaring van wanordelijkheden, als straf kan worden opgelegd: het opstellen van een plan van aanpak gericht op het voorkomen van wanordelijkheden. In de praktijk bleek dat de tuchtrechtelijke organen bij een bewezenverklaring van wanordelijkheden nauwelijks tot nooit gebruik maakten van deze mogelijkheid tot bestraffing. Zowel de BVO's als de tuchtrechtelijke organen zijn van mening dat het opstellen van een plan van aanpak alsmede de uitvoering van een plan van aanpak een effectievere bestraffing zou kunnen zijn indien zich wanordelijkheden hebben voorgedaan (en de BVO zich daarvoor niet kan disculperen). De wedstrijdorganisatie wordt op deze manier nadrukkelijk verder versterkt.

Indien een plan van aanpak tijdig is ingediend, dan zal het bestuur betaald voetbal (laten) beoordelen of het plan van aanpak voldoet aan de inhoud van de onderhavige richtlijn. Deze beoordeling wordt gedaan door (een afvaardiging van) de auditorenorganisatie van de KNVB. De concrete inhoud van een plan van aanpak kan per casus verschillen. Ieder plan van aanpak moet echter wel de navolgende onderdelen bevatten.

- A Analyse van de wanordelijkheden;
- B Aanpak van de wanordelijkheden;
- C Tijdpad;
- D Aanspreekpunt.

In het seizoen 2022/'23 is deze straf vijftien (15) keer opgelegd.

Tuchtrechtelijk uitspraken worden sinds drie seizoenen gepubliceerd op de site van de [KNVB](#)¹.

4

VEILIG- HEIDSGEVOEL SUPPORTERS

16

Uit het jaarlijkse KNVB Supportersonderzoek² blijkt dat supporters zich over het algemeen veilig voelen in de stadions. In dit onderzoek werd gevraagd om het gevoel van veiligheid bij het bezoeken van wedstrijden in het betaalde voetbal te beoordelen met een cijfer. In de Eredivisie scoort dit onderdeel een 7,9 en in de Keuken Kampioen Divisie een 7,7. In beide gevallen is er sprake van een lichte daling.

Nog altijd geeft ruim 80% van de supporters aan zich (bijna) nooit onveilig te voelen, waarbij ook hier sprake is van een lichte daling.

De vriendelijkheid van stewards en de ontvangst in het stadion worden in beide divisies met een ruime 7,5 beoordeeld.

Nieuwkomer in de Eredivisie Almere City FC scoort het hoogst op deze twee laatstgenoemde onderdelen, met een 8,4 voor vriendelijkheid van de stewards en een 8,3 voor de ontvangst.

Als we kijken naar de redenen waarom supporters zich onveilig voelen in een stadion, dan worden het afsteken van vuurwerk, het gooien met bier en het gedrag van specifieke supportergroepen als voornaamste redenen genoemd.

² totaal aantal respondenten: 23.767 (waarvan Eredivisie: 17.672 & KKD: 6.095)

SUPPORTERSONDERZOEK

SEIZOEN 2022/'23
Veiligheid & Gastvrijheid

17.672 supporters van hebben meegewerkt aan dit onderzoek

Eredivisie

Betrokkenheid van supporters bij de clubs

WEDSTRIJDBEZOEK

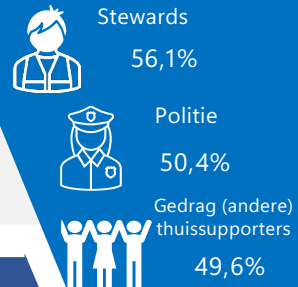
ALGEMEEN 7,9
Gelijk aan de waardering in 2021/'22

VEILIGHEID 7,9
0,1 gedaald ten opzichte van 2021/'22

GASTVRIJHEID 7,7
Gelijk aan de waardering in 2021/'22

Draagt bij aan gevoel voor veiligheid

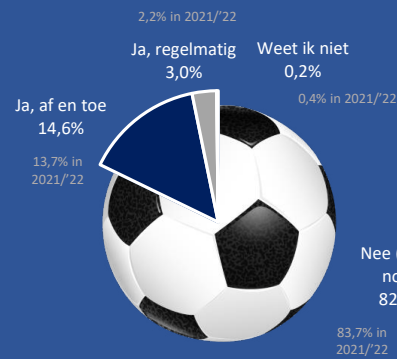
Toegankelijkheid jongere supporters

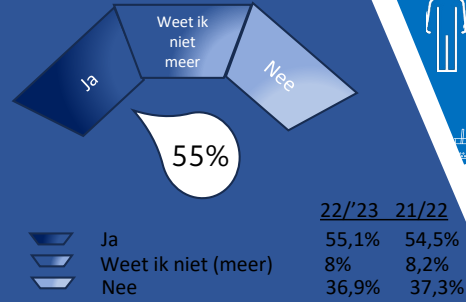
Fouilleren

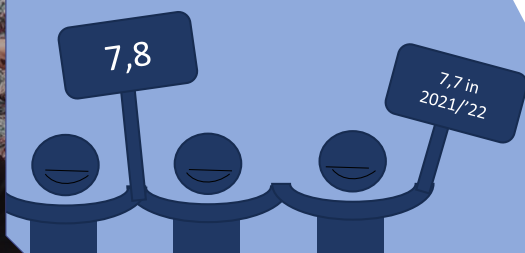
Zorgen over veiligheid

Getuige onveilige situatie

Vriendelijkheid van stewards

Ontvangst in het stadion door stewards

SUPPORTERSONDERZOEK

SEIZOEN 2022/'23
Veiligheid & Gastvrijheid

6.095 supporters van hebben meegewerkt aan dit onderzoek

Keuken Kampioen Divisie

Betrokkenheid van supporters bij de clubs

WEDSTRIJDBEZOEK

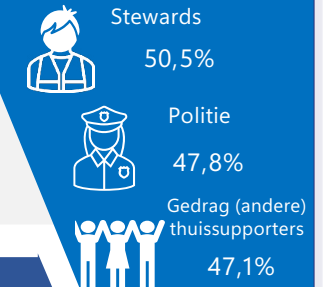
ALGEMEEN 7,7
Gelijk aan de waardering in 2021/'22

VEILIGHEID 7,7
0,2 gedaald ten opzichte van 2021/'22

GASTVRIJHEID 7,6
0,1 gedaald ten opzichte van 2021/'22

Draagt bij aan gevoel voor veiligheid

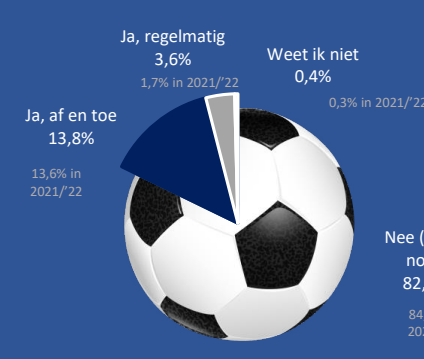
Toegankelijkheid jongere supporters

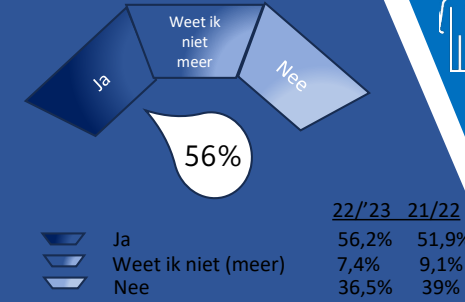
Fouilleren

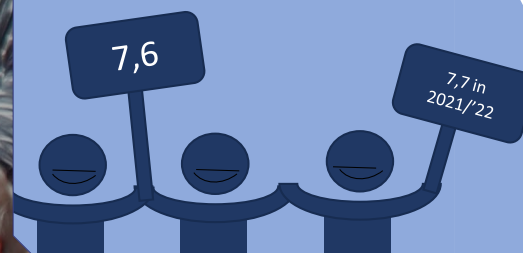
Zorgen over veiligheid

Getuige onveilige situatie

Vriendelijkheid van stewards

Ontvangst in het stadion door stewards

GASTVRIJ EN VEILIG VOETBAL

De KNVB blijft zich met alle betrokken partijen volledig inzetten om het voetbal Gastvrij en Veilig te maken voor iedereen. Daarvoor worden nieuwe initiatieven ontplooid en ondersteund, terwijl de KNVB tegelijkertijd benadrukt dat we in Nederland al veel instrumenten in handen hebben om wangedrag tegen te gaan en te bestraffen. Helaas worden deze in de praktijk niet altijd optimaal ingezet door alle betrokken partijen. Dit wordt ook onderstreept door demissionair minister Dilan Yeşilgöz-Zegerius van Justitie en Veiligheid 'We hebben hier in Nederland veel instrumenten voor in handen maar deze worden in de praktijk niet altijd optimaal ingezet'³.

De KNVB zet zich in, en roept alle betrokken partijen daarom op, om voldoende mensen en middelen beschikbaar te blijven maken om ons voetbal toegankelijk te houden voor iedereen. Aandacht voor de goedwillende supporters, aanpak op de overlastgevende nepsupporters. In dit hoofdstuk worden een aantal bestaande en nieuwe werkwijzen besproken, die bijdragen aan een gastvrije en veilige omgeving.

5.1. LANDELIJKE AANPAK WAARBIJ VERANTWOORDELIJKHEID WORDT GENOMEN

Alle partijen die betrokken zijn bij de wedstrijdorganisatie; de BVO's, supportersvertegenwoordigingen, gemeenten, politie, de KNVB, het OM en de landelijke overheid, zetten zich onverminderd in voor gastvrij en veilig voetbal, zoals eerder toegelicht in de Roadmap.

De Regiegroep Voetbal en Veiligheid zet zich in voor een versterkte aanpak, die voortbouwt op de uitgangspunten van het richtinggevend kader Veilig en Gastvrij voetbal, en zich richt op:

- Gezamenlijke aanpak van personen en groepen die zich in en rondom het voetbal misdragen
- Ruimte voor en samenwerking met supporters
- Inclusiviteit in voetbal bevorderen en discriminatie en racisme tegengaan
- Stevige governance en organisatie rondom voetbal en voetbalwedstrijden

De Regiegroep heeft in juli 2023 een werkbezoek gebracht aan het Verenigd Koninkrijk om te leren van hun aanpak. Er is daar gesproken met de politie (lokaal en landelijk), de Crown Prosecution Service (het Engelse OM), wetenschappers, de Sports Ground Safety Authority, een supportersvertegenwoordiger, de stadiondirecteur van Wembley en de Britse voetbalbond.

² totaal aantal respondenten: 23.767 (waarvan Eredivisie: 17.672 & KKD: 6.095)

Hoewel de aanpak in het Verenigd Koninkrijk sterk steunt op het stafrecht, verschillen de Engelse en de Nederlandse benadering niet fundamenteel van elkaar. In Nederland wordt een mix ingezet van civiel-, bestuurs- en strafrechtelijke maatregelen, waardoor in veel gevallen snel kan worden opgetreden dan in Engeland. In het VK worden, naast civielrechtelijke stadionverboden in afwachting van een uitspraak van de rechter, vooral strafrechtelijke stadionverboden en andere straffen opgelegd. Deze kunnen een grotere impact op het maatschappelijk leven van een relschopper hebben, maar hebben tegelijkertijd een minder lik-op-stuk karakter. Dit komt omdat strafrechtelijke procedures meer tijd in beslag nemen dan het opleggen van een civielrechtelijk stadionverbod en boete. Over de effectiviteit van het verbod om drinken mee te nemen op de tribune zijn de meeste personen die tijdens het werkbezoek zijn gesproken sceptisch. 'Als iemand iets op het veld wil gooien en ze hebben geen beker, dan gooien ze wel iets anders.' En: 'Als je niet mag drinken op de tribune, dan doe je dat wel ruimschoots voorafgaand aan de wedstrijd en in de rust.' Tijdens het werkbezoek aan het VK viel vooral op dat de focus van alle partners in het VK onmiskenbaar ligt op een gezamenlijke inzet om voetbal toegankelijk, gastvrij én inclusief te maken voor iedereen; en dat dit betekent dat relschoppers hard aangepakt en geweerd worden. Ook viel op dat men het vanzelfsprekend vindt dat dit van iedereen die betrokken bij voetbalwedstrijden – van de clubs tot de politie en van de supporters tot het openbaar ministerie – een inspanning vraagt: incidenten kun je nooit volledig voorkomen, maar je reactie erop bepaal je wel zelf en deze moet gericht zijn op straffen, uitsluiten en voorkomen van herhaling. Daarnaast is er veel communicatie en educatie gericht op normstelling bij alle supporters. De aanpak wordt daar breed uitgedragen in de media.

Vergeleken met het seizoen 2018/'19 hebben 12 onderzochte BVO's uit de Eredivisie over het seizoen 2022/'23 gemiddeld 50% extra budget gealloceerd voor veiligheidszaken en wedstrijdorganisatie. Zo blijkt uit cijfers die de KNVB ontvangt van de BVO's met betrekking tot de jaarcijfers van voorgaande seizoenen.

5.2. VERSCHERPTE MAATREGELEN

Helaas zal het seizoen 2022/'23, naast de prachtige kampioenschappen van Feyenoord en Heracles Almelo, de TOTO KNVB bekerwinst van PSV en de promotie van PEC Zwolle en Almere City FC, ook worden herinnerd vanwege het 'aansteker incident' met Ajax-speler Davy Klaassen. Dit incident was de aanleiding voor de KNVB om, in overleg met alle betrokken partijen, aangescherpte veiligheidsmaatregelen in te voeren ten aanzien van het gooien van voorwerpen op het speelveld en het betreden van het speelveld door een supporter(s) (zie kader). Dit is nodig om een veilige werkomgeving te blijven creëren voor spelers, officials, stewards, media en andere betrokkenen op en om het speelveld.

Gooien van voorwerpen

- Als voorwerpen op het veld worden gegooid, dan besluit de scheidsrechter het spel stil te leggen en gaan de teams en (assistent) – scheidsrechters naar de kleedkamers. Als zij de wedstrijd hervatten en er worden opnieuw voorwerpen op het veld gegooid, dan besluit de scheidsrechter de wedstrijd definitief te staken.
- Als een speler of (assistent) – scheidsrechter vanuit het publiek met een voorwerp wordt geraakt, dan besluit de scheidsrechter direct de wedstrijd definitief te staken.

Veldbetreding

- Als een 'supporter' op het veld op komt, dan besluit de scheidsrechter het spel stil te leggen en gaan de teams en (assistent) – scheidsrechters naar de kleedkamers. Als zij de wedstrijd hervatten en er komt opnieuw een 'supporter' op het veld, dan besluit de scheidsrechter de wedstrijd definitief te staken.
- Als een 'supporter' op het veld komt en een speler of (assistent) – scheidsrechter aanvalt, dan besluit de scheidsrechter direct de wedstrijd definitief te staken.

Sinds 6 april 2023, vanaf het moment dat er verscherpte veiligheidsmaatregelen zijn geïntroduceerd, zijn meerdere wedstrijden tijdelijk stilgelegd omdat er verschillende voorwerpen richting het speelveld, spelers en officials werden gegooid. Gedurende de resterende 153 wedstrijden van het seizoen 2022/'23 heeft dit geleid tot:

- Wedstrijd tijdelijk stilgelegd: 16 keer
- Wedstrijd definitief gestaakt: 3 keer

Sinds de invoering van de aangescherpte maatregelen op 6 april 2023 constateren we dat de hoeveelheid gegooid voorwerpen richting het speelveld afneemt.

5.3. RICHTINGGEVEND GEMEENTELIJK HANDELINGSKADER

Burgemeesters Paul Depla (Breda) en Ahmed Marcouch (Arnhem) vertegenwoordigen de voetbalgemeenten in de Regiegroep en waren in de lead bij het opstellen het handelingskader. Zij hebben in januari 2023 het richtinggevend gemeentelijk handelingskader gedeeld met hun collega burgemeesters van BVO gemeenten. De basis van het handelingskader is dat voetbal gastvrij, veilig en toegankelijk moet zijn. Het handelingskader is een gemeentelijke aanvulling op het plan 'Gastvrij en veilig voetbal' dat door de regiegroep Voetbal en Veiligheid is opgesteld.

Burgemeesters zijn belast met het toezicht op de naleving van de voorwaarden waaronder een wedstrijd mag plaatsvinden. Met het handelingskader willen de burgemeesters dit toezicht aanscherpen door in alle voetbalgemeenten tot een vergunningplicht voor wedstrijden te komen en richting te geven aan de eisen die daarbij worden gesteld. In de aanpak van ordeverstoorers blijft onverminderd de persoonsgerichte benadering het uitgangspunt. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat de goedwillende supporters de dupe worden van de kwaadwillende bezoekers.

Burgemeester Ahmed Marcouch (Arnhem): "Voetbal is een mooie sport met wedstrijden als prachtige volksfeesten; voor supporters, niet voor vandalen. Maar ik word na wedstrijden veel te vaak gebeld door ouders die zich bezorgd afvragen of zij hun kinderen nog wel kunnen meenemen. Daarom pleiten wij in ons kader Voetbal & Veiligheid voor een optimale voorbereiding. Als gemeente uiteraard samen met de politie en het Openbaar Ministerie. Maar ook met de voetbalclub en de supportersvereniging. Zodat de organisatie rond de wedstrijden goed is, de ordeverstoorers verdwenen zijn en de supporters gezamenlijk de wedstrijd kunnen meeleven, het verlies met elkaar te boven komen en de overwinning feestelijk vieren".

Burgemeester Paul Depla (Breda): "We zien het gelukkig vaak goed gaan bij wedstrijden. Toch zijn, sinds de heropening van de stadions na de pandemie, ordeverstoringen rondom voetbalwedstrijden een steeds vaker voorkomend verschijnsel. Het ontsiert het voetbal en doet afbreuk aan onze ambitie van gastvrij, veilig en toegankelijk voetbal. Deze zorgwekkende ontwikkeling is aanleiding geweest om landelijk tot een aanscherping te komen in onze aanpak. Zowel waar het gaat om te zorgen dat de organisatie rondom wedstrijden goed is, als waar het gaat over het aanpakken van ordeverstoorers. Want zij verpesten het voor al die goedwillende supporters. Individuen en groepen die zich schuldig maken aan wangedrag en het daarmee verpesten voor de rest moeten worden gestraft en weten dat ze niet welkom zijn in en rond de stadions. Met dit handelingskader willen we als burgemeesters hierbij zoveel mogelijk één lijn in trekken waardoor ons handelen herkenbaarder en voorspelbaarder wordt. We geven in het handelingskader concrete normen en eisen aan die we kunnen stellen aan de clubs. En daarnaast, in aanvulling op de persoonsgerichte aanpak, een werkwijze om te komen tot een groepsaanpak na grootschalige ordeverstoringen. Niet omdat we dit graag willen, maar wel om voetbal een sport te laten zijn waarin iedereen met plezier en veilig naar het stadion kan gaan."

5.4. IDENTITY BASED ACCESS

Identity Based Access (identiteit gebaseerde toegang) biedt BVO's een innovatieve oplossing voor veilige en persoonlijke digitale toegang tot stadions voor stadionbezoekers. Via de supportersapp van de BVO kunnen supporters hun tickets altijd bij zich hebben en wordt het toegangsrecht gekoppeld aan hun identiteit. Dit zorgt voor een goede doorstroom bij ingangen en biedt mogelijkheden voor directe communicatie met supporters. Toegangsbewijzen kunnen worden gebonden aan één (1) persoon. Door eenmalig te onboarden in de app wordt het identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) gekoppeld aan de wallet waarin de toegangsbewijzen worden opgeslagen. Het onboarden gebeurt door het identiteitsbewijs tegen de achterkant van de mobiele telefoon te houden, waarbij de app de chip in het identiteitsbewijs uitleest. Privacy by design, het product is overeenkomstig AVG en GDPR wetgeving.

ONDERSTEUNING BVO'S

Ieder weekend is het voor de betaaldvoetbalorganisaties (BVO's) een uitdaging om de wedstrijden in het betaalde voetbal op een gastvrije en veilige wijze te organiseren. De KNVB heeft de BVO's het afgelopen seizoen op meerdere onderdelen ondersteund, waarbij speciale aandacht uitging naar het versterken van de veiligheidsorganisaties.

IMAGOCAMPAGNE

Het is moeilijk om nieuwe stewards te werven, maar ook om bestaande stewards te behouden. Om de BVO's hiermee te helpen is er een [imagocampagne](#) gemaakt. Het doel is om nieuwe stewards aan te trekken en te laten zien op het werk als steward. Belangrijke onderdelen zijn het sociale aspect, erkenning, waardering en het belang van stewards. Deze campagne bevat een aantal video's en uitingen voor de socials en LED-boardings. Deze onderdelen kunnen de BVO's gebruiken om nieuwe stewards te werven. Op [KNVB.nl](#) en de socials van de KNVB is er in juni 2023 ook aandacht aan de campagne besteed. Vanaf de start van de nieuwe competitie zullen BVO's de campagne verspreiden en in september en oktober 2023 wordt bij de wedstrijden van het Nederlands elftal de campagne getoond op de LED-boardings.

HANDBOEK STEWARDING

In 2005 is er een handboek voor werving, selectie en behoud van stewards geschreven. Dit handboek is voor de veiligheidscoördinatoren van de BVO's en staat vol met tips, checklists, theorie, praktijkvoorbeelden en voorbeeldformulieren. Dit handboek is ge-update en zowel [digitaal](#) als hardcopy aangeboden aan alle BVO's.

SERVICETRaining STEWARDS

In samenwerking met Milo Berlijn van Trainmark zijn er in maart 2023 drie servicetrainingen georganiseerd. De servicetrainingen vonden plaats in Zwolle, Veldhoven en Baarn en waren een groot succes. In totaal werden 600 stewards door Milo met veel humor meegenomen in de wereld van gastvrijheid en vriendelijkheid. De reacties na afloop waren zeer positief: "Bedankt voor een geweldige avond, en ook zeer zeker bedankt voor de complimenten en waardering namens de KNVB. Ik en mijn collega's hebben genoten". Bekijk [hier](#) de aftermovie!

Vanwege het grote succes wordt er in september 2023 nog een extra servicetraining georganiseerd. Voor deze extra training zijn er 100 aanmeldingen.

WEERBAARHEIDSTRaining STEWARDS

Bureau Control heeft de afgelopen maanden acht weerbaarheidstrainingen voor stewards georganiseerd. Het doel van deze trainingen is het aanleren van communicatieve en tactische vaardigheden. Hiermee kunnen stewards afwijkend gedrag in een vroeg stadium herkennen en supporters aanspreken op ongewenst gedrag, misdragingen en agressie. Per training was er plek voor twee BVO's met ieder zes deelnemers. Deze trainingen zijn met gemiddeld een 9,0 zeer goed gewaardeerd door de deelnemers.

BESTUURDERSOVERLEG

De afgelopen maanden zijn er een aantal sessies georganiseerd. In deze sessies konden bestuurders van gelijksoortige BVO's in kleine groepjes met elkaar in gesprek gaan over actuele zaken en de huidige supportersproblematiek. De gesprekken werden gevoerd onder leiding van criminoloog Henk Ferwerda van [Bureau Beke](#). In augustus en september 2023 worden er nog een aantal sessies georganiseerd. In totaal hebben 24 bestuurders zich aangemeld voor de sessies.

POSITIEVE SUPPORTERSERVARINGEN

Als tegengeluid op alle negatieve berichtgeving rondom supporters zijn er vier video's, met de titel Mijn Voetbal, gemaakt om positieve supporterservaringen in beeld te brengen. Deze supportersverhalen en initiatieven, voor en/of door supporters, helpen enorm om grote groepen supporters trots te laten zijn op hun club. Zo zijn o.a. Rens en Stijn gevolgd tijdens hun beleving van de wedstrijd FC Groningen - sc Heerenveen en vertelt Ad Borstlap over zijn liefde voor Sparta Rotterdam. Bekijk [hier](#) alle video's van Mijn Voetbal!

INSPIRATIETRIIP ISRAËL

In december 2022 is er een inspiratietrip georganiseerd naar Israël voor de veiligheidscoördinatoren van BVO's met een stadioncapaciteit van minimaal 20.000 supporters. PSV, Ajax, FC Groningen, AZ, Vitesse en FC Utrecht waren hierbij aanwezig. De deelnemers hebben het nationale stadion in Tel Aviv bezocht, kregen presentaties over innovaties op veiligheidsgebied, crisismanagement, veiligheid van sportdelegaties en zijn er meerdere actuele veiligheidszaken besproken.

De app biedt supporters de mogelijkheid om gekochte seizoenskaarten en losse tickets te beheren in de app. Tevens heeft de supporter de mogelijkheid het toegangsrecht (de tickets) over te dragen aan andere app-gebruikers en visa versa. Het toegangsrecht voor het stadion wordt dan gekoppeld aan de identiteit van de bezoeker. Door middel van de app en de voor aanvang van de wedstrijd ontvangen QR-code vanuit de ticketprovider van de BVO, kan toegang tot het stadion plaatsvinden. Kindertickets t/m 12 jaar zijn zichtbaar in de app van een ouder/verzorger.

5.5. VERSTERKEN VEILIGHEIDSORGANISATIES

Afgelopen seizoen is er door de KNVB hard gewerkt om de BVO's op meerdere gebieden te ondersteunen, waarbij speciale aandacht uitging naar het versterken van de veiligheidsorganisaties. Het overzicht hiernaast geeft de activiteiten weer.

5.6. KICK-OFF! EN SUPPORTERSCOLLECTIEF NEDERLAND

De KNVB en Supporterscollectief Nederland zijn afgelopen seizoen bezig geweest met het project Kick-off!, dat als doel heeft om de betrokkenheid van supporters te bevorderen bij het bestuur van hun voetbalclub en bij de nationale bonden en competities. Het project wordt geleid door Football Supporters Europe (FSE), een supportersorganisatie die actief is in meer dan vijftig landen in Europa. De KNVB en het Supporterscollectief Nederland leggen momenteel de laatste hand aan een samenwerkingsovereenkomst die de samenwerking tussen beide partijen moet verankeren en bestendigen.

Supporterscollectief Nederland houdt daarnaast sinds november 2022 een enquête onder bezoekers van uitwedstrijden. Doel is om op basis van de uitkomsten ook verbeteringen te realiseren in het bezoeken van uitwedstrijden, met name qua gastvrijheid. Denk aan versoepeling van de vervoersregeling of verbetering van het zicht vanuit het uitvak.

5.7. OPTREDEN TEGEN DISCRIMINATIE & HOMOFIBE SPREEKKOREN

Op 8 februari 2020 is gestart met het programma Ons Voetbal Is Van Iedereen (OVIVI); de brede aanpak van racisme en discriminatie in het voetbal. In de eerste twee voortgangsrapportages is geconcludeerd dat er met de uitvoering van de maatregelen – ondanks de beperkende corona maatregelen – voortvarend van start is gegaan. We stellen vast dat, aanvullend op de reeds langer bestaande verhoogde strafeis bij discriminatie – en voetbalgerelateerde zaken, er belangrijke stappen zijn gezet, zoals bijvoorbeeld de inzet van de #OneLove campagne en de mogelijkheid tot melden van discriminatie via de DiscriminatieMelder app. De aanpak van racisme en discriminatie in het voetbal is echter nog niet klaar. Voetbal heeft het vermogen om miljoenen mensen in Nederland te verenigen. Op het voetbalveld en in het stadion kom je iedereen tegen, ieder met zijn of haar eigen achtergrond. Deze verbindende rol maakt het voetbal sterk. Echter, zien we helaas ook recent weer voorbeelden van uitsluiting, discriminatie en racisme in het voetbal. De aanpak gaat niet vanzelf en vergt een brede aanpak gericht op cultuur- en gedragsverandering. Dit is een proces van lange adem, waar alle betrokken partijen zich aan willen committeren. We geven daarom een vervolg aan OVIVI, waarbij racisme en discriminatie (discriminatoire, racistische, antisemitische of homofobe uitingen, gedragingen of spreekwoorden) op en rond de velden niet wordt getolereerd. Dit betekent dat iedereen in en bij het voetbal weet wat er onder discriminatie wordt verstaan (normbesef) en deze norm ook uitdraagt. Op basis van diverse communicatiemethoden en verschillende te organiseren bijeenkomsten zullen we de inhoud en de maatregelen zichtbaar maken in de praktijk. Daarnaast is het onze ambitie dat iedereen weet wat de gevolgen zijn bij overtreding hiervan (normstelling) en dat iedere club weet hoe zij kan handelen als er sprake is van racisme en of discriminatie.

In OVIVI 2 worden dezelfde lijnen gevolgd als in het programma dat in 2020 is gestart: (1) voorkomen, (2) signaleren, (3) sanctioneren en (4) samen aan slag. Dit projectplan is gelanceerd op 28 september 2023. Deze lancering vond plaats tijdens een congres over dit onderwerp, waarop betrokkenen en sprekers uit binnen- en buitenland, uit het betaald voetbal en amateurvoetbal, hun kennis deelden.

Conny Helder, minister voor Langdurige Zorg en Sport: "Wij willen dat voetbal echt voor iedereen en van iedereen is. Waarin geen plek is voor racisme en discriminatie. We erkennen dat racisme en discriminatie nog steeds actuele problemen zijn. Het is daarom goed dat we hier vandaag bij elkaar zijn om een vervolg te geven aan OVIVI."

